

ОБЩИНА РАДОМИР

ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА РАДОМИР ЗА ПЕРИОДА 2017-2022 ГОДИНА

Октомври 2017 г.

СПИСЪК НА АБРЕВИАТУРИТЕ

ВИЕ	Възобновяеми източници на енергия
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
ЕС	Европейски съюз
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ЗУЕС	Закон за управление на етажната собственост
ЗУТ	Закон за устройство на територията
кв.км	Квадратни километри
КВт	Киловат
КВтч	Киловатчас
КЕП	Крайно енергийно потребление
ПЕЕ	Програми за енергийна ефективност
МСП	Малки и средни предприятия
НМ	Населени места
НСИ	Национален статистически институт
ОА	Общинска администрация
ПЧП	Публично-частно партньорство
РЗП	Разгъната застроена площ
MW	MegaWatt/ мегават
МВтч	Мегаватчас
GWh	Гигават часа

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	
2.	ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ.....	
3.	НОРМАТИВНА БАЗА	
4.	ОБЩ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА РАДОМИР.....	
4.1	ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	
4.2	НАСЕЛЕНИЕ	
4.3	СГРАДЕН ФОНД	
4.4.	ПРОМИШЛЕНОСТ/ УСЛУГИ И СЕЛСКО СТОПАНСТВО	
4.5.	ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА	
5.	ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	
6.	СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ	
7.	ЦЕЛ И ОБХВАТ	
8.	ФИНАНСИРАНЕ, ИЗБОР НА ПРОГРАМИ, ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	
8.1	ФИНАНСИРАНЕ И ИЗБОР НА ПРОГРАМИ	
8.2	ДЕЙСТВАЩИ ПРОЕКТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА	
9.	МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	
10.	ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
11.	ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО	
12.	НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ	
13.	ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	
14.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели на държавната политика в областта на икономиката и енергетиката не само на национално ниво, но и на местно. Общините, като потребители на енергия, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в плановете, програми и проекти енергоспестяващи мерки за намаляване на енергийната консумация.

Реализацията на общинските програми за енергийна ефективност води до:

- намаляване на зависимостта на общините от доставка на енергия и енергоносители;
- намаляване разходите за енергия и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот;
- повишаване конкурентоспособността на местната икономика;
- откриване на иновативни производства и нови работни места;
- ограничаване на негативното въздействие върху околната среда и климата.

Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез възпитаване на съответното енергийно поведение у потребителите и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните енергийни потребности. Тя е най-ефективният начин за спестяване на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух.

Енергийната ефективност може да се представи и като измерител за разумното използване на енергията, което представлява функция от повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това без загубата на енергиен комфорт.

Енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие, води до:

- намаляване разходите за горива и енергия;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- подобряване на топлинния комфорт;
- намаляване емисиите на парникови газове;

Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските програми за енергийна ефективност целят да се намали нивото на енергопотребление в обектите – общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране икономия на енергия в бита и индустрията.

Предвидените в настоящата програма мерки по енергийна ефективност имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритетна на територията на Община Радомир, като по този начин се повишат икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на Общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Настоящата програма е структурирана съгласно Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на плановете/програми за енергийна ефективност.

2. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Изготвянето на общинските програми за енергийна ефективност, както и на програмите за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници и биогорива, е един от приоритетите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода до 2020 г. Чрез устойчиви енергийни проекти и стратегии за изпълнението на тези програми, кохезионната политика превръща екологичните предизвикателства – осигуряване качество на атмосферния въздух, намаляване изменението на климата и управление на ресурсите, във възможности за развитие на регионите и превръщането им в по-атрактивно място за инвестиции и създаване на нови работни места.

Като продължение на тази политика, Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, въведена в българското законодателство с новия Закон за енергийната ефективност (обн., ДВ, бр. 35 от 15.05.2015 г., в сила от 15.05.2015 г.), предвижда в т. 18 от преамбюлната си част, че държавите-членки следва да насърчават общините и другите публични органи да приемат интегрирани и насочени към устойчиво развитие планове за енергийна ефективност с ясни цели.

Въвеждането на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност в българското законодателство със сега действащия Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) на практика постави общините в Република България в ситуация, при която всяка една от тези общини следва да приеме нова, актуална програма за енергийна ефективност, съответстваща на изискванията на Директивата и на ЗЕЕ за:

- реализацията на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 – 2020 г., водещи до икономии на енергия не само в крайното, но и в първичното потребление на енергия;
- изпълнение на индивидуални цели за енергийни спестявания, като част от националната задължителна цел за енергийни спестявания на Република България до 2020 от страна на т.нар. „задължени лица – търговци с енергия“ при крайните клиенти на енергия, към които принадлежат и общините;
- въвеждане на допълнително изискване, освен енергийната ефективност на сградния фонд на общините, да се повиши и енергийната ефективност на уличното осветление (за общини с население над 20 000 души) .

По силата на чл. 12, ал. 1 – ал. 3 от ЗЕЕ държавната политика в областта на енергийната ефективност се изпълнява от всички държавни и местни органи, като за целта тези органи разработват и приемат **програми по енергийна ефективност**, съответстващи на целите, заложи в:

1. Националната стратегия по енергийна ефективност на Република България;
2. Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 -2020 г.;
3. Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, националния план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация и
4. Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на

мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от общественя и частния национален жилищен и търговски сграден фонд.

Програмите по енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони, изготвени на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие, както и въз основа на перспективите за устойчиво икономическо развитие на съответните райони за икономическо планиране.

По аргумент от чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ, средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините.

3. НОРМАТИВНА ОСНОВА

Целите за повишаване на енергийната ефективност са конкретизирани в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. Основният стремеж е намаляване на енергийната интензивност на брутния вътрешен продукт с 50% до 2020 г. спрямо базисната 2005 г.

Настоящата програма е изготвена в съответствие с новото европейско законодателство в областта на енергийната ефективност и е съобразена със:

Стратегия „Енергетика 2020” на Европейския съюз (Трети либерализационен пакет в енергетиката „Енергетика и климат“)

През 2007 г. Европейският съвет прие нови енергийни цели до 2020г., т.нар. „триада 20-20-20” за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление с 20 %, увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно енергийно потребление с 20% и намаляване, в резултат на това, на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух с 20% спрямо базисната 1990 г. Тези цели са насочени към ефективното използване на ресурсите на Европа, като се направят важни промени в начина, по който в държавите-членки на Европейския съюз се произвежда и консумира енергия и се основават на постигнатото до този момент в областта на енергийната политика.

Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност. Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - *Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите* и *Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност*

Директива 2010/31/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите

Целта на Директивата е да се подобрят енергийните характеристики на сградите в рамките на държавите-членки на Европейския съюз, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух при стриктно спазване на съотношението „разходи-ефективност“.

Директивата въвежда изискване за привеждане на съществуващия сграден фонд в държавите – членки до „сгради с близко до нулево потребление на енергия“. Това означава

подобряване на енергийните характеристики на сградите до максимално възможния клас на енергопотребление по скалата на класовете за енергопотребление за съответната сграда, в зависимост от действащите технически правила и норми към датата на въвеждането ѝ в експлоатация, плюс задължителното условие за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за задоволяване на енергийните потребности на обитателите на сградата.

Директивата въвежда и критерии по отношение на:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;

- прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;

- енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

Директива 2012/27/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност

Основната цел на тази Директива е да допринесе за постигане на целите на Европейския съюз за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление на държавите-членки до 31 декември 2020 г. с 20 % чрез:

- изготвяне на национална дългосрочна стратегия за саниране на обществения и частен сграден фонд;

- задължително реновиране на 3% годишно от пълната разгъната застроена площ (РЗП) на държавните сгради с разгъната застроена площ над 250 кв.м, а за общинските сгради това е пожелателно;

- въвеждане на схеми за задължения за енергийната ефективност, осигуряващи изпълнението на националната цел за енергийни спестявания от страна на т.нар. „задължени лица – търговци с енергия“, между които тази цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания, подлежащи на изпълнение чрез:

- сключване на договори за реализация на енергийно ефективни услуги при крайните клиенти на енергия;
- внасяне на парични средства от търговците с енергия в специализирани фондове за енергийна ефективност;
- прехвърляне на енергийни спестявания.

- насърчаване използването на т.нар. „ЕСКО модел“, представляващ финансова схема за насърчаване реализацията на енергоспестяващи мерки при крайните клиенти на енергия чрез реализацията на договори с гарантиран резултат;

- въвеждане на система за управление по енергийна ефективност (енергиен мениджмънт), включително енергийни обследвания, като част от прилагането на програмата по енергийна ефективност от публичните органи и органите на местната власт и местното самоуправление.

Пътна карта за енергетиката до 2050 г.

През декември 2011 г. Европейската комисия прие Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г., като същевременно се подобри конкурентоспособността на икономиката и сигурността на доставките на енергия за Европа. Ключов елемент за изпълнението на тази цел е реализацията на политиката по енергийна ефективност.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. отразява визията за развитие на сектор „Енергетика“ при отчитане на европейската визия в тази област, както и на политиките по енергийна ефективност и оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

Стратегия „Европа 2020“

Тя залага на три основни приоритета:

- интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- устойчив растеж - насърчаване развитието на екологична и конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване, както и нейните пет основни цели:
 - 1) заетост за 75% от населението на възраст 20-64 години;
 - 2) инвестиции в научно изследователската и развойна дейност в размер 3% от brutния вътрешен продукт на Европейския съюз;
 - 3) постигане на целите „20/20/20“ по отношение на енергетиката и климата;
 - 4) съкращаване на емисиите въглероден диоксид с 20% в сравнение с нивата от 1990 г.;
 - 5) увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в брунтото крайно потребление на енергия с до 20% и намаляване в резултат на това на консумацията на енергия, произведена по конвенционален способ с 20%.

Закон за енергийната ефективност

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ поставя редица предизвикателства пред т. нар. „задължени лица – търговци с енергия“, както и **пред общините в качеството им на крайни клиенти на енергия.**

Съгласно чл. 14 от ЗЕЕ, за подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на обща кумулативна цел за спестена енергия при крайното потребление на енергия до 31 декември 2020 г.

Общата кумулативна цел за енергийни спестявания обхваща периода 2014-2020 г. и се определя като натрупване на нови енергийни спестявания от минимум 1,5 на сто годишно от средната годишна стойност на общото количество на продажбите на енергия на крайните клиенти на територията на страната през 2010, 2011 и 2012 г., с изключение на количеството на

продажбите на енергия, използвани в транспортния сектор, под код "B_101900" по статистиката на Евростат.

Общата кумулативна цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания между следните задължени лица:

1. **крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;**
2. **топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;**
3. **крайните снабдители и търговци с природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;**
4. **търговци с течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 6,5 хил. тона течни горива годишно, с изключение на горивата за транспортни цели;**
5. **търговци с твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.**

При определяне на общата кумулативна цел могат да се използват следните стойности за изчисление на енергийни спестявания в размер:

1. по 1 на сто годишно за 2014 и 2015 г.;
2. по 1,25 на сто годишно за 2016 и 2017 г.;
3. по 1,50 на сто годишно за 2018, 2019 и 2020 г.

Съгласно чл. 21 от ЗЕЕ, при изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания задължените лица по чл. 14, ал. 4 (търговци с енергия) могат да:

1. предлагат енергийноефективни услуги на конкурентни цени чрез доставчик на енергийноефективни услуги, и/или
2. правят вноски във Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" или в други финансови посредници за финансиране на дейности и мерки за енергийна ефективност в размер на инвестициите, необходими за изпълнение на мерки за постигане на индивидуалните им цели, определени съгласно методиката по чл. 7, ал. 1, т. 11, и/или
3. сключват споразумения с доставчици на енергийноефективни услуги или други незадължени страни за прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания.

- **Предоставяне на енергийноефективни услуги на конкурентни цени при крайните клиенти:**

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийноефективните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Енергийноефективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени с крайни клиенти и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в наредбата по чл. 18, ал. 2 – Наредба № Е-РД-04-3/04.05.2016 г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

Когато в обхвата на енергийноефективните услуги се включва изпълнението на дейности по обследване за енергийна ефективност на сгради или обследване за енергийна ефективност на промишлени системи, задължените лица:

1. изпълняват сами дейностите, в случай, че отговарят на изискванията за обследване за енергийна ефективност на сгради по чл. 43, ал. 1 или 2 или за обследване за енергийна ефективност на промишлени системи по чл. 59, ал. 1;

2. възлагат изпълнението на дейностите на лица, които отговарят на изискванията за обследване за енергийна ефективност на сгради по чл. 43, ал. 1 или 2, или за обследване за енергийна ефективност на промишлени системи по чл. 59, ал. 1.

- **Внасяне на парични средства във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” или в други финансови посредници:**

Ключов момент от цитираната по-горе разпоредба на чл. 21 от ЗЕЕ е алтернативната възможност за задължените лица – търговци с енергия да внасят парични средства във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” или в други финансови посредници. В тази връзка чл. 7, ал. 1, т. 11 от ЗЕЕ предвижда, че министърът на енергетиката утвърждава методика **за оценка на размера на вноските** от задължените по чл. 14, ал. 4 от ЗЕЕ лица във Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" и в други финансови посредници, необходими за постигане на индивидуалните им цели по предложение на изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие. Към настоящия момент няма данни горепосочената методика да е разработена и утвърдена.

- **Прехвърляне на енергийни спестявания чрез прехвърляне на удостоверения за енергийни спестявания от задължени лица, които са в изпълнение на целите си или от незадължени лица:**

Съгласно чл. 75 от ЗЕЕ, удостоверенията за енергийни спестявания могат да се прехвърлят от:

1. задължено към друго задължено лице по чл. 14, ал. 4, когато първото задължено лице е в изпълнение на определената му индивидуална цел за енергийни спестявания;

2. незадължено лице към задължено лице по чл. 14, ал. 4.

Водещото за удостоверенията за енергийни спестявания е, че те обективират реализирана икономия на енергия в резултат на вложена инвестиция за изпълнението на мерки по енергийна ефективност. Тоест основното при прехвърлянето са не самите удостоверения, а икономията на енергия, за която те се отнасят.

Управление потреблението на енергия:

Законът за енергийната ефективност предвижда и още една съществена дейност – **управление потреблението на енергия.**

Съгласно чл. 63, ал. 1 от ЗЕЕ, задължените по чл. 14, ал. 4 лица, собствениците на сгради по чл. 38, ал. 1 (сгради за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв.м.), по отношение на които може да бъде извършено обследване за енергийна ефективност или сертифициране, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност. Списъкът от дейности, посредством които се осъществява управлението на енергийната ефективност се съдържа в чл. 63, ал. 2 от ЗЕЕ и включва:

1. организиране на изпълнението на програмите за енергийна ефективност на държавните и местните органи, както и на други мерки, които водят до изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания;

2. поддържане на бази данни за месечното производство/потребление по видове енергии и потребители, включително дати, цени, количество и качество на доставените/продадените енергии и горива;

3. ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление;

4. оценка на изпълнението на поставените им индивидуални цели за енергийни спестявания.

ЕСКО модел (договори с гарантиран резултат)

Систематичното място на договорите с гарантиран резултат (ЕСКО договори) е в Глава четвърта от ЗЕЕ, носеща наименованието „Схеми за насърчаване за енергийна ефективност“. По аргумент от това, **за разлика от договорите за енергийно ефективни услуги, представляващи начин за изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания от страна на търговците с енергия, ЕСКО договорите са вид финансова схема за насърчаване за енергийна ефективност.** В § 1, т. 31 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ е дадено легално определение на понятието „схеми за насърчаване за енергийната ефективност“, по силата на което това е всеки инструмент, схема или механизъм, който насърчава повишаването на енергийната ефективност.

Съгласно чл. 72 от ЗЕЕ, ЕСКО договорите имат за предмет изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност **в сгради, предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните икономии на енергия.**

Наименованието „ЕСКО“ идва от абривиатурата „ESCO“, която означава „Energy Saving Company“. По аргумент от чл. 72, ал. 2 от ЗЕЕ, **изпълнители на ЕСКО договорите могат да бъдат лица, които имат статута на доставчици на енергийно ефективни услуги. Тези лица трябва да са регистрирани като търговци по смисъла на Търговския закон и да имат предмет на дейност, включващ изпълнение на услуги по договори с гарантиран резултат.**

Легално определение на понятието „доставчик на енергийно ефективни услуги“ се съдържа в § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ и по смисъла на това определение „доставчик на енергийно ефективни услуги“ е физическо или юридическо лице, което осъществява услуги, включващи изпълнението на дейности (например обследване за енергийна ефективност) и/или мерки за повишаване на енергийната ефективност (например строителни и монтажни работи). Възложители по ЕСКО договорите са собствениците на сгради, собствениците на промишлени системи и собствениците на улично осветление. Общините, в качеството си на собственици на сгради и на улично осветление, са потенциални възложители по този вид договори.

Закон за енергетиката

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти – общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за

развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

Закон за устройство на територията

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто изискване към строежите“ – изискването за енергийна ефективност (вж. чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ), въведено в ЗУТ през 2005 г. С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки, бяха поставени на съвършено нова основа.

Национални стратегически документи, планове и програми

Протокол от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата;

Енергийна стратегия на Република България ;

Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г.;

Втори национален план за действие по енергийна ефективност 2011 - 2013 г.;

Национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.;

Годишен отчет за изпълнението на Национални план за действие по енергийна ефективност 2014 – 2020 г. за 2015 г.;

Национален план за действие по промените в климата;

Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и
План – програма за нейното изпълнение;

Национална програма за развитие „България 2020“;

Общински план за развитие на Община Радомир 2014 - 2020 г.

Подзаконови нормативни актове в областта на енергийната ефективност

- НАРЕДБА № РД-16-347 ОТ 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради – държавна и/или общинска собственост;

- НАРЕДБА № РД-16-932 ОТ 23.10.2009 г. за условията и реда за извършване на проверка на водогрейни котли и на климатични инсталация по чл.27,ал.1 и чл.28, ал.1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване , поддържане и ползване на базата данни за тях;

- НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация.

- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и

енергийните характеристики на сградите;

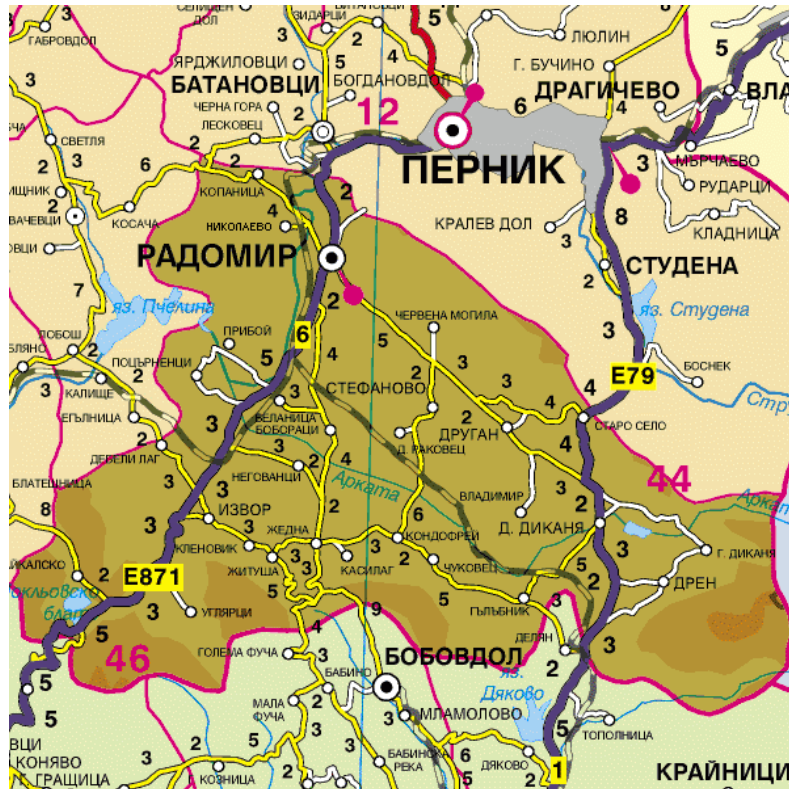
- НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-05 от 08.09.2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания;

- НАРЕДБА за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица (приета с Постановление на Министерския съвет № 240 от 15.09.2016 г., обн., ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 27.09.2016 г.).

4. ОБЩ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА РАДОМИР

4.1. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Радомир е разположена в Югозападна България и една от съставните общини на Област Перник.

Част от нейната територия на запад попада в историко-географската област Крайще. С площта си от 540,488 km² заема 2-ро място сред 6-те общини на област Перник, което съставлява 22,57% от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на запад – община Земен и община Ковачевци;
- на север и североизток – община Перник;
- на изток – община Самоков, Софийска област;
- на юг – община Дупница и община Бобов дол, област Кюстендил;
- на югозапад – община Кюстендил, област Кюстендил.

Мястото ѝ сред регионалните териториални единици, попада в обхвата на Югозападния район на планиране.

В границите на Община Радомир се включват 32 населени места с административен център град Радомир и 31 села – с. Байкалско, с. Беланица, с. Бобораци, с. Борнарево, с. Червена могила, с. Чуковец, с. Дебели лаг, с. Долна Диканя, с. Долни Раковец, с. Драгомирово, с. Дрен, с. Друган, с. Гълъбник, с. Горна Диканя, с. Извор, с. Жедна, с. Житуша, с. Касилаг, с. Кленовик, с. Кондофрей, с. Копаница, с. Кошарите, с. Негованци, с. Николаево, с. Поцърненци, с. Прибой, с. Радибош, с. Старо село, с. Стефаново, с. Углярци и с. Владимир.

Географските координати на Община Радомир са 42,5439987' ширина и 22,9580002' географска географска дължина.

РЕЛЕФ

Релефът на Община Радомир е твърде разнообразен – ниско планински, хълмист и котловинен. От северозапад на югоизток, на протежение от 34 km се простира Радомирската котловина с площ от 238 km², което съставлява 44% от територията на общината. Нейната ширина варира от 7 km. на югоизток до 22 km. на северозапад. Северозападно от село Прибой, в Прибойския пролом на река Струма се намира най-ниската точка на общината – 626 м. надморска височина.

От всички страни Радомирската котловина е оградена от ниски планини. На североизток от нея, до границата с Община Перник се простират югозападните склонове на планината Голо бърдо. Нейният най-висок връх Ветрушка (1158 м.) се издига на около 4 km. североизточно от град Радомир, на границата с Община Перник.

Североизточно от селата Долна Диканя и Горна Диканя в пределите на община Радомир попадат крайните югозападни, ниски части на планината Витоша. Тук максималната ѝ височина връх Солище (1173,5 м.) се намира североизточно от село Горна Диканя. Югоизточно от селата Горна Диканя и Дрен се простират крайните северозападни разклонения на планината Верила, която затваря от югоизток тясната част на Радомирската котловина. Най-високата ѝ точка на територията на общината е връх Градище (1349 м.), разположен югоизточно от село Дрен

На юг и югозапад от Радомирската котловина се издигат северните склонове на Конявска планина, която се разделя на четири обособени части. Най-на изток се простират северните и североизточните склонове на Гологлавските височини с връх Манастирище (1094 м.), издигащ се южно от село Чуковец. На запад от тях е рида Колош с едноименния си връх (1314 м.), разположен южно от село Житуша. Източно и югоизточно от Конявския проход е разположен Централния, най-висок дял на Конявска планина. В него, южно от село Драгомирово се намира най-високата точка на община Радомир – 1189 м. надморска височина. Северозападно от Конявския проход в пределите на Общината попадат югоизточните части на Риша планина (крайния северозападен дял на Конявска планина). Тук максималната височина достига 1134 м., разположена северозападно от село Байкалско.

От северозапад Радомирската котловина се загражда от крайните южни части на планината Черна гора. На северозапад от село Копаница височината и достига до 969 м. надморска височина на територията на Община Радомир.

КЛИМАТ

Климатът е умереноконтинентален. Характерно за района е, че максимумът на валежите е през лятото, а главният минимум е през зимата. Специфична черта на климата е, че в котловините се наблюдават приземни температурни инверсии, особено през зимните месеци. Пролетта настъпва сравнително късно – към края на март и началото на април. Средната пролетна температура е +9 °С. За лятото средната сезонна температура е 19,9 °С. Най-горещият месец е юли – средномесечна температура 29,6 °С. Абсолютният температурен максимум е 38,1 °С. Есента е по-топла от пролетта, а средната сезонна температура е 10 °С. Сравнително голям е броят на дните с мъгли през годината – 28,8 дни. През топлото полугодие те са 2,5, а през студеното – 26,3 дни.

Валежите имат подчертано континентален характер. Те играят голяма роля в процесите на замърсяване и самоочистване на атмосферата от замърсители. Тяхното количество, заедно с относително ниските летни температури, е причина за по-слабите летни засушавания, отколкото в низините в Северна и Средна България. Средногодишната сума на валежите е 550 – 606 мм., като средните валежи по сезони са както следва: пролет – 162, лято – 165, есен – 152, зима – 128 мм. Най-влажен месец е май, а най-малко валежи падат през март. Относително високата сума на валежите е положителен фактор за самоочистването на атмосферата, но намалява разсейването и довежда до значително по-високо натоварване на почвите и повърхностните води.

ВОДИ

Основна водна артерия на община Радомир е река Струма, като в нейните предели протича част от горното ѝ течение. Реката навлиза в общината при Чардакския пролом, който свързва Радомирската котловина на юг с Брезнишката котловина на север. Струма се насочва на юг през Радомирската котловина и минава западно от град Радомир. Северозападно от село Беланица реката остро завива на северозапад и западно от село Прибой навлиза в третия си по ред пролом – Прибойския, намиращ се в най-южната част на планината Черна гора. В пределите на община Радомир попада неговата горна част, която е залята от водите на язовир Пчелина.

През цялата Радомирската котловина, от югоизток на северозапад с цялото си течение (37 км.) протича река Арката, първият по-голям ляв приток на Струма. Реката води началото си от крайните северозападни части на планината Верила, протича по южната периферия на Радомирската котловина и източно от село Поцърненци се влива в Струма. Коритото на реката в пределите на котловината е коригирано, като е оградено с диги и водите ѝ масово се използват за напояване на земеделските земи. На територията на Общината са открити и в различна степен използвани термални води. Съществуват възможности за използването на тези води в оранжерийното зеленчуко - и цветопроизводство и за курортни и лечебни цели. Извор на минерализирана вода има в с. Долни Раковец. Възможности за медицински туризъм и балнеолечение има в с. Байкалско.

Основни емитери (съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2011 г., изготвен от РИОСВ - Перник) на отпадъчни води и подлежащи на специален контрол в Областта са „Стомана Индъстри“ АД, „Радомир - Метал Индъстрийз“, „Галко“ АД (Радомир), „Колхида Метал“ АД (Перник), Топлофикация Перник, „Рекоул“ АД (Перник), „Мини открит въгледобив“ ЕАД (Перник) и т.н., селищна канализация на агломерации без изградени селищни ПСОВ (кв. „Варош“, Перник, гр. Брезник) и др.

Услугата „пречистване на отпадъчните води“ на територията на Община Радомир се инкасира от „В и К“ ООД, гр. Перник. „В и К“ ООД, гр. Перник е лицето, експлоатиращо канализационната мрежа и като такова има задължения да отвежда отпадъчните води в пречиствателните станции, да включва таксата за пречистване на отпадъчните води, като част от цената на предоставената услуга и да предава ежемесечно събраните такси на собствениците на пречиствателните станции.

На територията на Областта има един язовир („Студена“), предназначен за питейно-битово и промишлено водоснабдяване, с общ обем 25.2 млн.куб.м.

ПОЧВИ

Почвената покривка е много разнообразна, включваща чернозем-смолници и канелено горски почви. Общата обработваема площ е 323 058 дка. Това, заедно с благоприятните почвени условия, е добра предпоставка за развитието на селското стопанство. Подходящи за отглеждане върху тези почви са предимно пшеница, картофи, ръж и лен.

Почвите, като основна част от природните комплекси, са незаменим компонент на природната среда. Те са многофункционален елемент, осигуряващ екологичното равновесие в природата. Степента на замърсяване и деградиране на почвите се обуславя от промишлеността, транспортът, неефективното земеделие, естествените процеси /ветрова ерозия и други екзогенни фактори/, експлоатацията на подземни богатства и депонирането на отпадъците.

На територията на Общината няма изграден пункт за измерване на почвите за съдържание на тежки метали. От Изпълнителна агенция за опазване на околната среда към МОСВ има изградена система за мониторинг почви за Област Перник - 9 пункта, като за **Община Радомир има един пункт - с. Друган** и ежегодно се изследват почвени проби.

Състоянието на почвите в областта е по-скоро добро. В 2010 г. на територията на Областта се намират около 2 500 декара почви, замърсени с тежки метали (цинк, олово); като замърсител е посочен "Стомана" АД (съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2011 г., изготвен от РИОСВ - Перник).

Рискът от ерозия на територията на Областта е **сравнително нисък**: средногодишния интензитет на водна ерозия на територията на Областта е около 3 t/ha за 2010 г. (при средно за страната от 5.3 t/ha). Темповете на ветрова ерозия също са значително по-ниски (1.1 t/ha, оценен като слаб до умерен).

РАСТИТЕЛНОСТ

Растителността се характеризира със средноевропейския тип дъбови гори, при които най-широко разпространение имат церът и благунът с примеси на габър, клен, келяв габър, липа, мъждрян. От храстите най-често срещани са: глог, дрян, бъз, драка, повет, смрадлика, леска и др. Иглолистните масиви са съставени предимно от черен бор и частично – от смърч. Естествената растителност е под формата на гори, естествени ливади, пасища. Културната растителност е представена предимно от ниви, трайни насаждения, изкуствени пасища и паркове.

В района на Община Радомир има и голямо разнообразие на лечебни растения, описани в регистър. По-голямата част от тях са тревисти растения и по-малка част - храсти и дървета. Срещат се единично или като популации с различна големина.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Под режим на защита на територията на Общината са следните обекти:

- Резерват „Острица“;
- Защитена територия „Чокльово блато“;
- Природна забележителност „Група вековни дървета“, намираща се в местността „Градището“, с. Чуковец;
- Природна забележителност „Четири зимни дъба“, намираща се в местността „Свети Димитър“ край с. Чуковец;
- Природна забележителност „Янковец“, намираща се край с. Касилаг.

4.2. НАСЕЛЕНИЕ

Съгласно Общинския план за развитие на Община Радомир за периода 2014 – 2020 г., по данни от преброяването през 2011 г. (данни на НСИ) Община Радомир е с постоянно население от 20 896 души, което я прави втората община по население в Област Перник (след Община Перник). Община Радомир е населявана от 15,6% от цялото население на Област Перник.

Постоянно население по населени места в Община Радомир

Област Общини	Постоянно население към:					
	1.12.1965	2.12.1975	4.12.1985	4.12.1992	1.03.2001	1.02.2011
Населени места	29739	27217	28072	27206	24754	20896
Община Радомир						
с. Байкалско	510	326	172	116	95	62
с. Беланица	547	391	211	32	24	13
с. Бобораци	391	278	195	206	155	108
с. Борнарево	258	183	121	95	75	63
с. Владимир	768	492	360	304	258	169
с. Горна Диканя	803	495	292	376	347	264
с. Гълъбник	945	733	534	457	422	275
с. Дебели лаг	623	503	412	300	245	168
с. Долна Диканя	1545	1072	805	629	545	443
с. Долни Раковец	1071	926	733	543	465	361
с. Драгомирово	110	67	67	57	39	26
с. Дрен	2509	1998	1830	1654	1548	1175
с. Друган	1377	1150	856	637	633	432
с. Жедна	376	290	191	186	132	88
с. Житуша	x	x	x	207	195	116
с. Извор	1003	1043	887	809	690	536
с. Касилаг	273	204	154	185	92	51
с. Кленовик	x	x	x	396	352	236
с. Кондофрей	665	557	380	285	246	164
с. Копаница	807	716	529	375	311	234
с. Кошарите	x	x	x	128	135	81
с. Негованци	432	356	223	137	127	106
с. Николаево	247	142	114	78	86	52

с. Поцърненци	607	327	232	165	145	80
с. Прибой	740	632	421	363	315	213
с. Радибош	141	85	80	80	73	42
гр. Радомир	9818	11809	16460	16909	15785	14494
с. Старо село	585	461	342	289	270	170
с. Стефаново	1458	1249	1001	750	556	430
с. Углярци	372	192	137	134	110	61
с. Червена могила	212	158	106	117	103	59
с. Чуковец	546	382	227	207	180	117

4.3. СГРАДЕН ФОНД

Подобряването на топлоизолацията, модернизирването на отоплителните инсталации, използването на слънчева енергия и т.н. могат да намалят енергопотреблението в стария сграден фонд с около 50%. Външните стени на повечето стари сгради имат до 5 пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство. Повечето от сградите на общината са строени по времето, когато цената на енергията е била ниска и поради това външните ограждащи конструкции са причина за много недостатъци в сградите при експлоатацията им, по-съществените от които са увеличените топлинни загуби и поява на кондензат по вътрешните повърхности. В резултат от това, топлинните загуби понякога достигат до около 50% от общите топлинни загуби на сградите. Те се дължат предимно на ниските топлоизолационни качества на използваната дограма и некачествен монтаж, лошото физическо състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, осветление с енергоемки светлоизточници, амортизирани отоплителни инсталации. Този сграден фонд ще съществува дълго и е необходимо да се вземат мерки за възстановяването му, ако за всеки конкретен случай това е икономически оправдано.

Общината разполага със завиден сграден фонд, като всички сгради са с пакетно – повдигащи плочи.

На територията на Община Радомир функционират следните общински училища: две средно общообразователни училища, три основни и едно начално училище. В гр. Радомир функционират три общински целодневни детски градини (ЦДГ) – ЦДГ „8-ми март“, ЦДГ „Радомирче“ и ЦДГ „Слънце“.

Като положителен момент и добра практика на територията на Община Радомир, следва да се посочи изпълнението на енергоспестяваща мярка – смяна на гориво-енергийна база за битово горещо водоснабдяване чрез оползотворяване на енергията от възобновяем енергиен източник „слънце“, посредством монтиране на слънчеви колектори в НУ „Архимандрит Зиновий“, НУ „Любословие“, ОУ „Христо Смирненски“, ЦДГ „Радомирче“, ЦДГ „Слънце“, ЦДГ „8-ми март“, Дом за деца, лишени от родителски грижи в с. Дрен и Дом за стари хора в гр. Радомир.

Общият извод, който може да се направи е, че има добри практики и потенциал за прилагане на мерки за енергийна ефективност в Община Радомир, за чието реализиране са необходими много средства. Поради това, освен собствени средства, Общината следва да използва и възможностите за привличане на финансиране, които действащото законодателство в областта на енергийната ефективност и обществените поръчки дава, а именно – реализацията на договори за енергийноефективни услуги от страна на търговци с енергия, респективно – реализацията на договори

с гарантиран резултат (ЕСКО договори). Изпълнението на тези два вида договори дава възможност за получаване на косвено финансиране в полза на общините, представлява форма на публично-частно партньорство, поради което по отношение на тях следва да се прилагат и спазват разпоредбите на Закона за публично-частното партньорство, Закона за публичните финанси и Закона за общинския дълг.

Общински сгради на територията на Община Радомир

Вид на общинската сграда	Адрес	Година на въвеждане на сградата в експлоатация	РЗП м.кв.	Инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници	Година на въвеждане на инсталацията
ЦДГ "8-ми март"	гр. Радомир, ул. Шар №7	2012	1262	отоплителни котли на природен газ	2015г. - 1бр.
НУ "Любословие"	гр. Радомир, жк. Арката	2012	2723.3	монтирани климатици	
ЦДГ "Радомирче"	гр. Радомир, ул. "Училищна" №11	2012	4065	отоплителни котли на природен газ - 2бр	2013г.
ЦДГ "Слънце"	гр. Радомир, ул. "Сан Стефано" №2	2012	1803	отоплителни котли на природен газ	2014 г.
ОУ "Христо Смирненски"	гр. Радомир, ул. "Братя Миленкови" №28	2012	6815.95	отоплителни котли на природен газ	2013 г.
НУ "Архимандрит Зиновий"	гр. Радомир, ул. "Батенберг" №51	2012	1488.12	отоплителни котли на природен газ	2013 г.
Дом за деца, лишени от родителски грижи "Радост"	с. Дрен	2010	1816	отоплителни котли на нафта	2012 г.
Дом за стари хора "Св. Иван Рилски"	гр. Радомир, ж.к. Гърляница №41	2010	5048	отоплителни котли на природен газ	2015 г.
Административна сграда на Община Радомир	гр. Радомир, пл. Свобода №1	2010		отоплителен котел на природен газ	2015 г.
Обединен детски комплекс /ОДК/	гр. Радомир	1986			
ОУ „Хр.Ботев“	с. Гълъбник			печки на дърва и въглища	
ОУ „Иван Вазов“	с.Извор			печки на дърва и въглища	
СОУ „Христо Ботев“ - /с разширено изучаване на изобразително изкуство/	с.Дрен	1979		отоплителни котли на нафта	2000г.
Кметство и здравна служба	с.Дрен	1986	1125	твърдо гориво	
Кметство и здравна служба	с.Прибой	1974	528	твърдо гориво	
Кметство и здравна служба	с.Горна Диканя		200	твърдо гориво	

Кметство	с.Кондофрей	1965	200	твърдо гориво	
Кметство,кино салон и младешки клуб	с.Кленовик	1970	512	твърдо гориво	
Кметство	с.Дебели Лаг	1972	110	твърдо гориво	
Кметство	с.Стефаново	1979	280	твърдо гориво	
Бивша училищна сграда ползваща се за кметство и читалище	с.Червена Могила	1950	160	твърдо гориво	
Читалище в кето се помещава и кметството	с.Копаница	1977	680	твърдо гориво	
Кметство	С.Друган	1989	223	твърдо гориво	
Кметство	с.Николаево	1948	176	твърдо гориво	
Кметство и здравна служба	с.Байкал	1978	172	твърдо гориво	
	с.Извор	1963	900	твърдо гориво	
Бивша училищна сграда ползваща се за кметство	с.Чуковец	1930	430	твърдо гориво	
Кметство	с.Углярци	1975	200	твърдо гориво	
Кметство	с.Долни Раковец	1975	420	твърдо гориво	
Общежитие ползващо се и за кметство	с.Гълъбник		660	твърдо гориво	
Бивша училищна сграда ползваща се за кметство	с.Жедна	1935	300	твърдо гориво	
Бивша училищна сграда ползваща се за кметство	с.Кошарите		176	твърдо гориво	
Кметство	с.Касилаг	1980	110	твърдо гориво	
Кметство	с.Бобораци	1945	300	твърдо гориво	
Кметство	с.Старо село	1950	420	твърдо гориво	

4.4. ПРОМИШЛЕНОСТ/ УСЛУГИ И СЕЛСКО СТОПАНСТВО

По данни от Общинския план за развитие на Община Радомир за периода 2014-2020 г. промишлените предприятия на територията и са :

- **“Галко” АД** – (код на основна дейност: производство на метални конструкции и части от тях) е компания, насочила своята дейност към висококачествено горещо поцинковане на вариращи по размери стоманени детайли и конструкции: от болтове и гайки, до голямо габаритни градивни структури;
- **“Бестехника ТМ – Радомир” АД** – публично акционерно дружество за производство на машини и оборудване за металургията и леярството, както и за строителни машини. Основното производство е фокусирано към: машини и оборудване за атомноелектрически централи, водноелектрически централи, вятърни генератори, черната и цветната металургия, циментовата индустрия, минната промишленост, както и в производството на кранове и подедни съоръжения за заводи и пристанища.

- **„АК Електрик“ АД** - предприятието е най-големият производител на електрически табла за ниско и средно напрежение на територията на Република България. Над 90% от капитала е собственост на „Арос Куалити Груп Актиеболаг“ Швеция;
- **„Ветпром“ АД** - предприятие, фокусирано своята дейност в производството на ветеринарномедицински препарати, хуманни лекарствени средства, някои козметични продукти, синтетични субстанции и други. Фирмата е голям производител на алуминиеви туби и аерозолни флакони в страната;
- **„Венто - К“ ООД** – реализира своята дейност в областта на вентилационната и климатичната техника. Притежава изградена производствена база в гр. Радомир. Произвежда широка гама съоръжения и елементи за вентилационни и климатични инсталации, вкл. кръгли и правоъгълни въздуховоди и елементи за въздуховодната мрежа; въздушни филтри; шумозаглушители; вентилационни боксове; климатични камери; енергоспестяващи блокове; въздухоотоплителни апарати; кухненски смукатели с филтри за мазни пари; коминни тела от неръждаема стомана /изолирани и не изолирани/;
- **„Евелин - 29“ ЕООД** - производител на биопродукти и хранителни добавки - билкови чайове, билкови таблетки, продукти за отслабване, соли за вана;
- Различни малки компании, насочени към предоставяне на услуги в областта на дърводелството, стоманени изделия, производство на тротоарни плочки и бордюри и много други - **„Крисли“ ЕООД** (производство на над 100 вида бетонови изделия - производствен цех в с. Дебели лаг); **„Техексим Инженеринг“ ЕООД** (цех в гр. Радомир за стоманени контактно заварени решетки за подови настилки, стъпала и стенни прегради).
- В областта на леката промишленост се наблюдават микро и малки предприятия, които са насочили своята дейност в областта на шивачеството и хранително-вкусовата промишленост. Например: **„Радомир - текстил“ ООД**; ЕТ **„Тропик 81“**; ЕТ **„Румен Иванов - Бети лукс 92“**; **„Арона“ ООД**; **„Еврофешън“ ООД** и много други;
- **„Унитранс“ АД** – Радомир - дейността е насочена към отрасъла „товарен автомобилен транспорт“. Предмет на дейност - превоз на извънгабаритни и тежки товари, втечнени газове, конвенционални товари, пътници с автомобилен транспорт, товари и пътници с железопътен транспорт, спедиторска дейност, товарно-разтоварни дейности и автосервизни услуги.
- **„Екоел Холидейс“ ЕООД** - предоставя услуги в областта на хотелиерството, предмет на дейност: Хотелиерство, ресторантьорство, селски и ловен туризъм, транспортна дейност, външно и вътрешнотърговска дейност, търговия на едро и дребно, внос и износ на суровини и продукти, покупка на стоки и други вещи с цел продажба в първоначален или обработен вид, посредничество и агентство на български и чуждестранни физически и юридически лица.

В областта на селското стопанство, културите, отглеждани в Община Радомир, са пшеница, рапица, есенен ечемик, ръж, слънчоглед, овес, кориандър, царевица за зърно, пролетен ечемик, картофи, сорго, просо, царевица за силаж, трайни насаждения - череши, орехи, вишни, ябълки, сини сливи, култивирана шипка и лешници. Най-голям дял от използваемата земезелска площ (ИЗП) в Общината заемат зърнените култури – 96 706,3 дка, което възлиза на 54% от площта за тези култури в областта. Те включват пшеница и есенен ечемик. Техническите култури заемат второ място от ИЗП в Общината и тук са концентрирани 48% спрямо Област Перник. Ягоди, пресни зеленчуци (вкл. картофи) и цветя заемат 2 305,4 дка, а фуражните култури – 2 211,2 дка.

Стопанства и категории използвана земеделска площ за 2010 г. по данни на Министерство на земеделието и храните, отдел „Агростатистика“

Община / област	Зърнени култури		Технически култури		Фуражни култури		Ягоди, пресни зеленчуци (вкл. картофи) и цветя		Други площи от обработваема земя		Семейни градини		Постоянно затревени площи		Овощни видове и други трайни насаждени я без лозя		Лозя	
	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)	Стопанства (бр.)	Площ (дка)
Община Радомир	01	6706,3	4	4112,1	8	211,2	27	305,4	1	099,2	054	14,2	43	3105,7	11	462,2		,5

Вид и брой на животновъдните обекти и животните в Община Радомир за 2013 г. по данни на Общината

Вид обекти/животни	Брой
Говедовъдни обекти	375
Говеда - общо	1482
Овцевъдни обекти	439
Овце - общо	2460
Козевъдни обекти	219
Кози - общо	886
Свиневъдни обекти (задни дворове)	261
Свине – общо	431
Обекти за еднокопитни	105
Еднокопитни - общо	173
Птицевъдни обекти	
- ферми за спортни гълъби	1
- промишлени	3
-задни дворове	1344
Птици – общо	51 330
Регистрирани пчелини	58
Пчелни семейства - общо	1150
Други видове животновъдни обекти	3

4.5. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Автомобилен транспорт

На територията на Община Радомир има 255км. пътища от републиканската пътна мрежа:

- 58 км. - I клас;
- няма II клас;
- 79 км. - III клас;
- 118 км. - IV клас.

През територията на Общината преминават главен път Е871 – София - Кюстендил и Е79 София – Кулата. Преминава и железопътната линия София – Кюстендил /част от Транс-европейски коридор №8/ и Ж.П. линията София – Кулата /част от Транс-европейски коридор №4/.

Транспортната схема на Община Радомир, приета през 2004 год., актуализирана и допълнена през 2009 и 2010 год., дава възможност за сравнително добри транспортни връзки на населението от Общината с общинския център Радомир, както и с областния център Перник и столицата София.

Цялостното транспортно обслужване на населението от Общината се възлага след провеждане на конкурсна процедура, съгласно законовите изисквания на частни превозвачески фирми.

Освен от местни превозвачески фирми, транспортното обслужване на населението се осъществява и от други превозвачи от съседни общини и области, на основание изискването за реципрочност при възлагането на превозите по Наредба №2/2002г. на Министерство на транспорта.

По данни от Община Радомир, в общинския транспорт се ползват смеси на горива от нефтен произход с биогорива в количества и съотношения, посочени в табличен вид.

№	Община РАДОМИР		Годишно потребление	Забележки
	ГОДИШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА БИОГОРИВА В ОБЩИНСКИЯ ТРАНСПОРТ		Л/год.	
Годишно потребление на смеси на горива от нефтен произход с биогорива в общинския транспорт:				
I. Смеси за дизелови двигатели със съдържание на биодизел, съгласно чл. 47, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ)			Потребление на смеси	Потребление на биодизел
			Л/год.	Л/год.
1	Смеси на дизел с биодизел (5 процента обемни), от 01.01.2012 г. до 01.06.2012 г.		9200	460
2	Смеси на дизел с биодизел (6 процента обемни), от 01.06.2012 г. до 31.12.2012 г.		9700	582
II. Смеси за бензинови двигатели със съдържание на биоетанол или етери, произведени от биоетанол, съгласно чл. 47, ал. 1 от ЗЕВИ			Потребление на смеси	Потребление на биоетанол
			Л/год.	Л/год.
	Смеси на бензин с биоетанол или етери, произведени от биоетанол (2 процента обемни), от 01.06.2012 г. до 31.12.2012 г.		19100	382

Железопътен транспорт

Транспортното обслужване на населението от Общината, освен с автомобилен се осъществява и от железопътен транспорт. Дългогодишни са традициите на обслужване на населението от радомирския край с такъв вид транспорт, който покрива района на Общината, както в направление Радомир - Кюстендил и Радомир - Дупница, така и в направление Радомир – Перник - София. Тези превози се осъществяват от БДЖ.

5. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката по енергийна ефективност в Община Радомир е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложи в Общинския план за развитие на Община Радомир за периода 2014-2020 г., както и в други стратегически документи в областта на енергетиката и на енергийната ефективност.

Общинската програма за енергийна ефективност има за цел чрез система от дейности и мерки на общинско ниво да се насърчи енергийната ефективност, като основен фактор за повишаване ефективността и конкурентноспособността на местната икономика, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда. С общинската програма по енергийна ефективност се цели:

- намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране;
- ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез въвеждане на отоплителни системи с висока ефективност;
- замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по- висока;
- изграждане/ монтаж на системи за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници;
- модернизиране и повишаване енергийната ефективност на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението;
- подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление;
- опазване на околната среда.

Конкретните цели, които Община Радомир си поставя в програмата за енергийна ефективност са посредством прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност в общинските обекти да се постигне:

- **намаляване на разходите за енергия в обектите на общинска издръжка, в това число и в уличното осветление;**
- **модернизиране и повишаване енергийната ефективност на осветлението в общинските обекти;**
- **опазване на околната среда и намаляване на емисиите от парникови газове в резултат от въвеждането на енергоспестяващи мерки.**

Икономията в потреблението на енергия, в резултат от въведени мерки за повишаване на енергийната ефективност, не се отразява пряко върху равнището на емисиите на парникови газове, но същевременно повишаването на енергийната ефективност води до ограничаване необходимостта от производство на допълнителна енергия, а с това се ограничава вредното въздействие върху околната среда.

Постигането на заложените в настоящата Програма за енергийна ефективност цели е свързано с:

- извършване на обследвания за актуалните нива на енергопотребление в сградите и в уличното осветление – общинска собственост;
- въвеждане на предписаните в тези обследвания енергоспестяващи мерки;
- извършване на последващи обследвания – след изпълнение на мерките и изготвяне на оценка за енергийни спестявания с цел снабдяване на Общината с удостоверения за енергийни спестявания, които съгласно сега действащия ЗЕЕ представляват търгуеми финансови инструменти и могат да бъдат продадени, а в резултат от това Общината може да си възвърне направените в тези мерки инвестиции ако не изцяло, то поне частично.

Една от основните задачи, които стоят за решаване пред Община Радомир е въведеното с Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност и ЗЕЕ (в сила от 15.05.2015 г.) изискване по отношение на общините с население над 20 000 души за повишаване на енергийната ефективност на уличното и парковото осветление.

Системата за улично осветление на Община Радомир, при настоящото си състояние, не осигурява изискваните санитарно-хигиенни норми за осветеност. Необходима е подмяна на лампите за улично осветление с енергоспестяващи. Броят им е 7000.

Изградената сравнително стара осветителна система, както и тежката ѝ поддръжка са основните причини да не отговаря напълно на изискванията на действащите стандарти. В Община Радомир се наблюдават осветители на 8 години.

Всички осветители са амортизирани, на много места липсва каквото и да е осветление. Към момента в гр. Радомир уличното осветление е реализирано с осветители с натриеви лампи високо налягане, повечето поставени през 2009 г., които са прикрепени към стълбовна мрежа, състояща се от стоманотръбни и стоманобетонни стълбове. За хранване на осветителите се използват касети за улично осветление, в които са поместени апаратурата за управление на осветителите. Част от електрическата мрежа на уличното осветление е кабелна и е разположена под тротоарите и уличните платна в централната част на града. Останалата част от електрическата мрежа е въздушна и окачена на стоманобетонни стълбове.

Инфраструктурата на стоманено-бетонните стълбове не е изградена за осветителна инсталация, а за хранване на битови и обществени абонати с електроенергия. Същата се използва при системата за улично осветление поради невъзможност /предимно финансова/ за изграждане на нови инфраструктурни съоръжения обслужващи системата за улично осветление.

За целите на въвеждане на енергоспестяващи мерки в уличното осветление, Община Радомир е възложила обследване за енергийна ефективност, резултатите от което предстои да бъдат приети. В обхвата на обследването е включено уличното осветление на следните населени места: **гр. Радомир, с. Дрен, с. Друган и с. Стефаново**. Обследването за енергийна ефективност ще послужи като основа за приемане на решение за привличане на финансиране за реализацията на проекта.

В края на 2016 г. приключи и периода на действие на индивидуалните цели за енергийни спестявания на общинските и областните администрации в качеството им на задължени лица по силата на ЗЕЕ от 14.11.2008 г., въвеждащ в българското законодателство разпоредбите на Директива 2006/32/ЕО относно енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставянето на енергийни услуги, отменен с влезлия в сила на 15.05.2015 г. нов ЗЕЕ. До края на м. март 2017 г., общините, в качеството си на задължени лица по смисъла на вече отменения ЗЕЕ, отчетоха изпълнението на възложените им за изпълнение от държавата индивидуални индикативни цели за енергийни спестявания, които трябваше да бъдат реализирани до 31.12.2016 г.

Като задължени лица, общините, като органи на местното самоуправление, както и органите на държавна власт, бяха длъжни да изготвят и изпълняват **планове за действие по енергийна ефективност с фиксирани цели за енергийни спестявания и крайни срокове за реализацията на тези цели**. Тъй като по настоящия ЗЕЕ, общините вече не са задължени лица и не са отговорни за изпълнението на националната задължителна цел енергийни спестявания на Република България, стратегическите документи, които са длъжни да изготвят общините, в качеството си на собственици на сгради с разгъната застроена площ над 250 кв.м. и на улично осветление, носят наименованието **програми по енергийна ефективност и имат за цел да очертаят основните стратегически приоритети на дадена община в областта потреблението на енергия и енергийната ефективност, както и възможните варианти за намиране и осигуряване на финансиране на изпълнението на отделни видове дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност**.

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер. Основни инструменти за това могат да бъдат:

- одобряване на устройствени планове;
- използване на екологично съобразени технологии;
- насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия.

Тук действията могат да бъдат насочени в две посоки:

- Общината да оказва влияние върху крайните клиенти на енергия – промишлени предприятия, търговски обекти, домакинства, чрез провеждане на информационни кампании по енергийна ефективност и предоставяне на стимули за намаляване на потреблението на енергия;
- Изпълнение на съвместни дейности със задължените лица – търговци с енергия.

6. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Електроснабдяването на Община Радомир се осъществява от „ЧЕЗ Електро България“ АД, осигурява се от националната електроенергийна система, посредством районни подстанции в кв. „Върба“ - за града и селата.

Населените места получават електрозахранване от електроразпределителната мрежа средно напрежение чрез въздушни изводи 20 kV от подстанции с ниво на напрежение 110/ 20 kV.

Мрежата „средно напрежение“ е с дължина 227 км. и обхваща всички населени места, в които са изградени 136 броя трансформаторни постове.

Електроенергийната мрежа е оразмерявана за настоящото натоварване.

Необходимо е изграждането на нови трансформаторни постове в с. Гълъбник м-ла „Дервиш“, с. Кленовик, с. Негованци, с. Поцърненци и с. Калугерски чифлик.

Необходима е реконструкция и разширяване на мрежата „ниско напрежение“ с. Прибой, с. Кленовик и с. Старо село.

Съгласно Закона за енергетиката, разходите за подмяна на трансформаторни постове и реконструкция и разширяване на мрежата „ниско напрежение“ следва да се извършат за сметка на лицензирания за територията на Общината оператор на разпределителната електрическа мрежа – „ЧЕЗ Разпределение България“ АД.

Състоянието на енергийното потребление в Община Радомир се характеризира с енергоинтензивна структура на икономиката, морално остарели технологии, оборудване и уреди, както и неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата с много високо потребление на електроенергия за отопление. Други пречки при реализацията на целенасочени действия за енергийна ефективност са:

- липсата на стимули за рационално енергопотребление;
- недостатъчната осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможности за намаляване на консумацията на енергия;
- трудният достъп до финансови средства за реализацията на проекти за повишаване на енергийната ефективност.

Разходите за енергия се нареждат на едно от първите места в общинския бюджет, като основните проблеми за това са:

- морално и физическо остарели инсталации;
- липса на разбиране на проблемите на енергопотреблението;
- невъзможност за дългосрочно планиране;
- финансовото състояние на общините.

Отоплението на територията на Общината се извършва на природен газ, електричество, дизелово гориво, дърва, и въглища.

Най-ясно е очертана функцията на Общината, като потребител на електрическа енергия. Това е в тясна връзка със задълженията ѝ да осигурява енергия за всички общински обекти: сгради и улично осветление.

7. ЦЕЛ И ОБХВАТ

Основната цел на разработването на програмите за енергийна ефективност е да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания, както и проектите за тяхното изпълнение.

В последните години значително внимание се отделя на прилагането на мерки за енергийна ефективност. Безспорно, намаляването на загубите от енергия е от приоритетно значение и със значителни ползи.

Неприлагането на мерки за енергийна ефективност през последните години, амортизацията на малкото приложени такива и слабият контрол, водят до нарастващи и ненужно големи разходи за потребление на горива и електрическа енергия. Предвид това, е наложително да се прилагат енергоефективни мерки не само за намаляване на разходите, но и за повишаването на жизненото

равнище и комфорта на потребителите на енергия.

И не на последно място енергоефективните мерки водят и до положителен екологичен ефект, свързан с намаляване на парникови газове в атмосферния въздух.

ЦЕЛИ

Политиката на община Радомир по отношение на ЕЕ се базира на Общинския план за развитие на Община Радомир 2014-2020 г. и на настоящата Програма по енергийна ефективност.

Община Радомир има следните цели :

- ✓ намаляване на разходите за горива и енергия;
- ✓ намаляване бюджетните разходи за енергия;
- ✓ намаляване на замърсяването на околната среда - намаляване на вредните емисии в атмосферата;
- ✓ подобряване на качеството на енергийните услуги;
- ✓ изграждане на нова или реновиране на съществуваща инфраструктура, енергоспестяващо улично осветление и изграждане/ монтаж на нови инсталации за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

Подцели:

- ❖ *Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради:*
 - извършване обследване за енергийна ефективност на обществени общински сгради в експлоатация, с обща разгъната площ над 250 кв.м;
 - изолация на външни стени;
 - изолация на под;
 - изолация на покрив;
 - подмяна на дограма;
 - енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;
 - енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление;
 - енергоспестяващи мерки по сградни инсталации.

- ❖ *Намаляване разходите за енергия в сгради и системи, финансирани от общински бюджет, чрез:*
 - реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
 - внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки в системите за вътрешно осветление на сгради, улично и парково осветление.

❖ *Повишаване нивото на:*

- познание по енергиен мениджмънт на специалисти от общинската администрация;
- информираност, култура и знания в областта на енергийната ефективност на ръководния персонал на общинските обекти;
- експертния потенциал на специалисти в общинската администрация за разработване и реализиране на проекти по енергийна ефективност;
- професионална квалификация на експлоатиращия персонал.

ОБХВАТ

При разработването на Програмата за енергийна ефективност се прилага методът на приоритетните целеви групи, като се разглеждат нуждите на групи крайни потребители със сравним модел на потребление на енергията.

Изборът на целеви групи се извършва след преценка на направените разходи за енергия в натурално и стойностно изражение, потенциала за реализиране на икономии, социалната значимост, нивото на комфорт, степента на влияние на структурите на администрацията, желанието на отделните структури към общината и др.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Радомир се насочват в три сектора:

1-ви сектор "Сграден фонд" с целеви групи - детски градини, училища и административни сгради;

2-ри сектор "Услуги" с целеви групи „Осветление в административните сгради“ и „Улично осветление“;

3-ти сектор "Възобновяеми източници на енергия".

В сектор "Сграден фонд" най- ефективните енергоспестяващи мерки са:

- подмяна на съществуващата дървена и стоманена дограма с нова PVC и алуминиева дограма със стъклопакет с нискоемисионно стъкло;
- топлоизолация на покриви;
- полагане на фасадна топлоизолация;
- повишаване ефективността на отоплителната инсталация и въвеждане на система за автоматично регулиране и контрол;
- оползотворяване на енергия от възобновяеми източници (напр. за сградите с непрекъсната употреба, като детски градини, болници, социални домове и др.) е подходящо монтирането на термосоларни инсталации за топла вода (слънчеви колектори).

В сектор "Услуги" най-ефективните енергоспестяващи мерки са свързани с подобряване на енергийните характеристики на енергийните системи чрез:

- повишаване на енергийната ефективност на уличното осветлението чрез внедряване на допълнителни мерки;

- оптимален режим за включване и изключване на уличното осветление;
 - система за мониторинг на уличното осветление;
 - въвеждане на енергоефективни уреди;
 - подмяна на осветителните тела с енергоспестяващи в общинските сгради;
- оптимизиране броя на осветителните тела.

В сектор "Възобновяеми източници на енергия" могат да се приложат мерки за енергийна ефективност, както в общинския сектор, така и по инициатива на частни ползватели и инвеститори.

Резултатът от поставените цели е намаляване използването на горива, замърсяващи околната среда и удовлетворяване на растящите изисквания на населението по отношение на опазването на околната среда и подобряване на качеството на живот. Общината трябва да предприеме действия за повишаване информираността на живеещите за възможностите за оползотворяването на енергия от възобновяеми източници.

През последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за климатичната зона, в която попада територията на Община Радомир, слънчевите системи могат да доставят от 50 до 75 % от потребностите от топла вода.

8. ФИНАНСИРАНЕ, ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Общинските администрации разполагат с малки възможности за собствени финансови средства, които да инвестират в проекти за повишаване на енергийната ефективност. Основната възможност е Общината да реализира подобни проекти с външно финансиране. Реализирането им не само облекчава общинския бюджет, но и води до повишаване на благосъстоянието на населението. Инвестирането в енергийна ефективност не е самоцел, а средство за намаляване на разходите, подобряване на конкурентоспособността, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда, както и създаване на допълнителна заетост. Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

ФИНАНСИРАНЕ И ИЗБОР НА ПРОГРАМИ

Програма за развитие на селските райони

Програмата е съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Дирекция „Развитие на селските райони“ на Министерството на земеделието и храните е управляващ орган на Програмата. Налице е потенциал за допълнителна преработка на остатъците и страничните продукти от множество производства в селските райони на страната. Оползотворяването му ще повиши разнообразието от суровини или вложения във веригите на добавяне на стойност извън хранително вкусовата промишленост, например за предприятията за производство на биогорива за транспорта. Производството на биогорива за транспорта се съфинансират в рамките на **мярка М04** — Инвестиции в материални активи и **мярка М06** — Развитие на стопанства и предприятия, като

мярка М04 — Инвестиции в материални активи

- Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“
- Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“

мярка М06 — Развитие на стопанства и предприятия

- Подмярка 6.2 „Стартова помощ за неземеделски дейности“
- Подмярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Бенефициенти са земеделски производители (физически и юридически лица), групи/организации на производители, предприятия (физически и юридически лица), включително пазари на производители регистрирани съгласно Закона за стоковите борси и тържища. При производство на биоенергия, включително биогорива, използваните суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, се ограничават до 20%. Ограниченията от 20% не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи.

Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ)(например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове, са отглеждани в съответствие с чл. 38 ЗЕВИ). Размерът на предоставяната подкрепа (публична безвъзмездна помощ)

от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи варира от 40-90% в зависимост от конкретната подмярка.

При определянето на източниците на финансиране за реализиране целите на общинска програма за енергийна ефективност на община Радомир са взети предвид възможностите за осигуряване на собствени финансови средства от общинския бюджет, привличане на външни ресурси съобразно наличните към момента на планиране финансови инструменти, разработването на нови форми на инвестиционни партньорства, както и предимствата на успешни комбинации от два или повече източника на финансиране за осигуряване на устойчивост на постиганите резултати.

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020 г.“

Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“ е продължение на програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. Специфичните цели на програмата са повишаване на качеството на живот, социално включване, и подобряване на екологичната среда, чрез благоустрояване на физическата среда в градовете, подобряване на икономическата активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие, развитие на връзките „град-район“ и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите. Чрез изпълнението на оперативната програма се цели и балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

Приоритетните оси на ОП „Региони в растеж“ са:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие;
- Приоритетна ос 2: Регионална и образователна инфраструктура;
- Приоритетна ос 3: Регионална и здравна инфраструктура;
- Приоритетна ос 4: Регионална и социална инфраструктура;
- Приоритетна ос 5: Регионален туризъм;
- Приоритетна ос 6: Регионална пътна инфраструктура;
- Приоритетна ос 7: Превенция на риска.

Примерни допустими дейности:

- изграждане и модернизация на участъци от пътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа;

- изграждане, модернизация, рехабилитация, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации на железопътни участъци по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа;

- изграждане и модернизация на участъци от пътната инфраструктура по „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа;

- изграждане, модернизация, рехабилитация, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации на железопътни участъци по „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа.

- изграждане на нови интермодални терминали;
- подобряването на техническите, технологични и оперативни параметри на съществуващите терминали.;
- разширяване на метрото в София и създаване на нови интермодални връзки за пътници в обществената транспортна система на София;
- реконструкция на ключови гарови комплекси;
- развитие на информационни системи в корабоплаването, надграждащи съществуващите системи и системите в процес на изграждане;
- развитие на информационни системи за управление на пътния трафик.

Оперативна програма “Околна среда 2014 – 2020 г.”

Оперативната програма е предназначена за подпомагане развитието на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика с ефикасно и устойчиво ползване на ресурсите, опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие.

Приоритетните оси на ОП „Околна среда“ са:

Приоритетна ос 1: Води;

Приоритетна ос 2: Отпадъци;

Приоритетна ос 3: Natura 2000 и биоразнообразие;

Приоритетна ос 4: Подкрепа за интегриране на политика за околна среда и политика по изменение на климата при прилагане на ЕСИФ.

Примерни допустими дейности:

- разработване на нови и/или актуализация на съществуващи нормативни/ стратегически/ програмни документи (вкл. планове и програми) и на съответните допълващи документи (ръководства, методически указания, проучвания и др.);

- изпълнение на проучвания и оценки за изпълнение на препоръките на ЕК и попълване на пропуските в първите ПУРБ във връзка с разработване на вторите Планове за периода 2015-2021 г.

- проучване и оценка на въздействието на човешката дейност върху качеството на повърхностните и подземните води, с цел планирането на контролен мониторинг на тези води.

- изготвяне на система за определяне на такса битови отпадъци отпадъците, на базата на количеството генерирани отпадъци, а не на база данъчна оценка на имотите;

- разработване на нови и/или актуализация на съществуващи стратегически документи за управление на отпадъците (национални стратегии, планове за управление на различни потоци битови отпадъци, други допълващи документи (ръководства, методически указания, проучвания и др.);

- дейности, свързани с провеждане на информационни кампании и осигуряване на публичност и информираност на обществеността във връзка с управлението на отпадъците.

- подготовка и провеждане на семинари и срещи за повишаване на информираността на населението и заинтересовани страни относно актуални теми за опазване на биологичното разнообразие и НАТУРА 2000, вкл. изготвяне на информационни материали (справочници, брошури, карти и др.) за тази цел.

Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради

Програмата е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, като с нея се цели чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда.

Изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради ще допринесе за:

- по-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия;

- подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;

- осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

В рамките на Националната програма ще се предоставя финансова и организационна помощ за повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради за подобряване на енергийната ефективност на сградите, в които живеят.

Международни програми и инициативи

Инициатива „ЕКО-иновации”

Инициативата подкрепя еко-новаторски проекти в различни сектори, които целят да предотвратят или намалят (негативното) влияние върху природата и които допринасят за оптималната употреба на ресурсите: разработване на продукти, техники, услуги и процеси, които намаляват емисиите на CO₂, ефективно използване на ресурсите, насърчаване на рециклирането и др.

Приоритетните области на програмата включват: рециклиране на материалите, сгради, производството на храни и напитки сектор, както и екологични бизнес. Въпреки, че ще се дава приоритет на МСП и частни фирми като бенефициенти, поканата за набиране на предложения по програмата е отворена за всяко юридическо лице от една от следните страни: 27 страни членове на ЕС, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн, Албания, Хърватия, Бившата Югославска Република Македония, Израел, Черна гора, Сърбия и Турция, други страни – не членки на ЕС при условия, че има влязло в сила споразумение.

http://ec.europa.eu/environment/eco-innovation/what_en.htm

Програма „Интелигентна енергия – Европа“

Програмата е основен инструмент за подпомагане премахването на нетехнологични бариери и за принос към сигурността, устойчивостта и конкурентоспособността на европейската енергийна система. Програмата подкрепя проекти, които популяризират и разпространяват знания, практики и информация относно спестяването на енергия, променят политиките и нагласите на хората, както и такива, които подпомагат пазара на енергоспестяващи продукти в различни области- транспорт, строителство, възобновяеми източници, биогорива и др.

Със средства от програмата могат да се финансират до 75% от общите допустими разходи по проекта. Изключение от това правило прави само новата инициатива, насочена към разработване и прилагане на национални схеми за квалификация на кадри в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници в строителния сектор. Финансирането за нейния първи етап е до 90% от общите допустими разходи.

Допустими кандидати са обединения от минимум три публични или частни организации от страните членки на ЕС, както и членки на ЕФТА (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн), страни кандидатки или страни от Западните Балкани. Мерките, допустими по програмата са насочени в няколко основни направления:

Енергийна ефективност и рационално използване на ресурсите (SAVE)

Енергийноэффективни сгради, енергийни постижения в промишлеността, енергийно- ефективни продукти;

Нови и възобновяеми енергийни източници (ALTENER) –

Електроенергия от възобновяеми енергийни източници, отопление и охлаждане от възобновяема енергия; домашни и други приложения от малък мащаб на възобновяемата енергия; биогорива;

Енергия в транспорта (STEER) –

Алтернативни горива и екологично чисти превозни средства; енергийно-ефективен транспорт;

Интегрирани инициативи –

Създаване на местни и регионални агенции за управление на енергията; европейска мрежа за местни действия; устойчиви енергийни; био-бизнес инициативи; инициативи за енергийни услуги; образователна инициатива за интелигентна енергия.

http://ec.europa.eu/energy/intelligent/index_en.html

Европейска финансова инициатива JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions)

Програмата е съвместна финансова инициатива на Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие и предлага техническа помощ при решаването на комплексни задачи по подготовката на качествени значими проекти, които да се представят за кандидатстване за финансиране от Европейските фондове пред ЕК. JASPERS е инструмент за техническа помощ за подготовката на големи инфраструктурни проекти, за които се предвижда финансиране от Структурните и от Кохезионния фондове на Европейския съюз.

Техническата подкрепа от страна на инициативата е безвъзмездна и се изразява в предоставяне на консултации, съгласуване, изграждане и доусъвършенстване структурата на проекта, преодоляване на трудности, отстраняване на пропуски и идентифициране на нерешени проблеми.

Предпочитат се големи проекти в областта на опазването на околната среда на стойност над 25 млн. евро.

Европейската инициатива JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas).

JESSICA е съвместна инициатива на ЕК, Европейската инвестиционна банка и Съвета на Европейската банка за развитие, която подкрепя публично-частни проекти за градско развитие, чрез предоставяне на заеми, банкови гаранции и дялово участие. На 27 май 2009 г. беше подписан Меморандум за разбирателство между правителството на Р България и Европейската инвестиционна банка за изпълнение на инициативата JESSICA в България. В качеството си на Холдингов фонд, ЕИБ ще подпомага българските общини в процеса на интегрирано градско планиране и идентифициране на проектни идеи и ще създаде Фондове за градско развитие, които да започнат реалното финансиране на проекти.

Избираемите проекти по JESSICA трябва да бъдат насочени към подобряване на градската среда, като задължително включват компонент, който ще осигури печалба и възможност вложеният финансов ресурс да бъде върнат обратно във Фонда за градско развитие, в средносрочен план. Такъв тип компоненти могат да включват: бизнес центрове, бизнес паркове, културни институции, спортна инфраструктура, търговски зони, мерки за енергийна ефективност и др. Чрез този револвиращ механизъм, вложеният от Европейския фонд за регионално развитие (EFRD) финансов ресурс, ще продължи да бъде използван за финансиране на проекти за градско развитие в България дори след края на програмния период.

В България JESSICA се осъществява чрез ОП „Регионално развитие”, в рамките на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие”.

✓ Кредитни линии

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ)

Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL)

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL) е създадена през 2005 г. с безвъзмездни средства от МФК и кредитен ресурс от ЕБВР с оглед осъществяване на енергоефективни мерки в жилищни сгради с бенефициенти физически лица и домакинства.

Програмата REECL, която представлява кредитен механизъм в размер на 50 милиона евро за финансиране на енергийната ефективност в жилищния сектор. Тези средства се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на потребителски кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове. Те включват: енергоефективни прозорци; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви нагреватели за вода; ефективни газови котли и термopомпени климатични системи.

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за енергийна ефективност в България

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка се финансира чрез безвъзмездни средства от Международен фонд „Козлодуй“ (МФК) и кредитен ресурс от ЕИБ, чрез подписан през м. декември 2006 г. меморандум между Р. България, ЕИБ и ЕБВР – в качеството и на администратор на МФК. Кредитната линия е насочена към финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за публичния и частния сектор. Кредитната линия осигурява не само финансов ресурс (кредити, комбинирани с безвъзмездна помощ), но и техническа помощ при планиране и осъществяване на проекта.

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ в България (ФЕЕВИ) е револвиращ фонд, създаден по силата на ЗЕЕ под формата на публично-частно партньорство, като автономно юридическо лице, с цел финансиране на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с приоритетите в националните дългосрочни и краткосрочни програми по енергийна ефективност, приети от Министерския съвет.

Основния капитал на ФЕЕ се формира от средства предоставени от Глобалния екологичен

фонд на ООН, Правителството на Р България, средства от двустранни (правителствени) дарения и средства от други дарители, частни предприятия. ФЕЕ изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕ оказва съдействие на българските фирми, общини и частни лица в изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност. Фондът предоставя финансиране, съфинансиране или гарантиране пред други финансови институции.

Основен принцип в управлението на ФЕЕ е публично-частното партньорство. Фондът следва ред и правила, разработени с техническата помощ, предоставена от Световната банка и одобрени от Българското правителство.

www.bgeef.com

Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Фондът е създаден през м. октомври 1995 г. по силата на суапово споразумение “Дълг срещу околна среда” между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България. Съгласно чл. 6б, ал.1 на Закона за опазване на околната среда, целта на Фонда е управление на средства, предоставени по силата на суапови сделки за замяна на “Дълг срещу околна среда” и “Дълг срещу природа”, от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда. Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство.

Националният доверителен ЕкоФонд финансира проекти в четири приоритетни области:

- Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото;
- Намаляване замърсяването на въздуха;
- Опазване чистотата на водите;
- Опазване на биологичното разнообразие.

www.ecofund-bg.org

Форми на публично-частно партньорство

Договори “до ключ” (пълен инженеринг). При този вид взаимоотношения, публичният сектор предоставя правата и задълженията на частния сектор да проектира, изгради и експлоатира съоръжение за определен период. Предмет на договора може да са инсталации за производство на енергия, системи за ефективно използване на енергията в общественния сектор, системи за контрол и мониторинг разхода на енергия и горива и други.

Финансирането на изпълнението на проекта може да се извърши изцяло от страна на публичния сектор, като частният сектор заплаща “такса” за експлоатирането, или да бъде осигурено от страна на частния сектор, като изплащането на направената инвестиция е за сметка на събирането на “такси” или други вземания.

ЕСКО договори (договори с гарантиран резултат)

ЕСКО моделът е въведен в българското законодателство с първия ЗЕЕ от 2004 г. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи мерки. Основната им дейност е свързана с изпълнението на пълен инженеринг за въвеждане на енергоспестяващи мерки при крайни клиенти на енергия, каквито са и общините. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване на първоначално направената инвестиция. За клиента остава задължението да осигури средства за годишни енергийни разходи, равни на правените от него през съответната базисна година.

Договори за енергийноэффективни услуги

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийноэффективните услуги имат за цел комбиниране на доставката на енергия с енергоэффективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Енергийноэффективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени между задължените лица – търговци с енергия и крайни клиенти на енергия (каквито са и общините) и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в Наредба № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

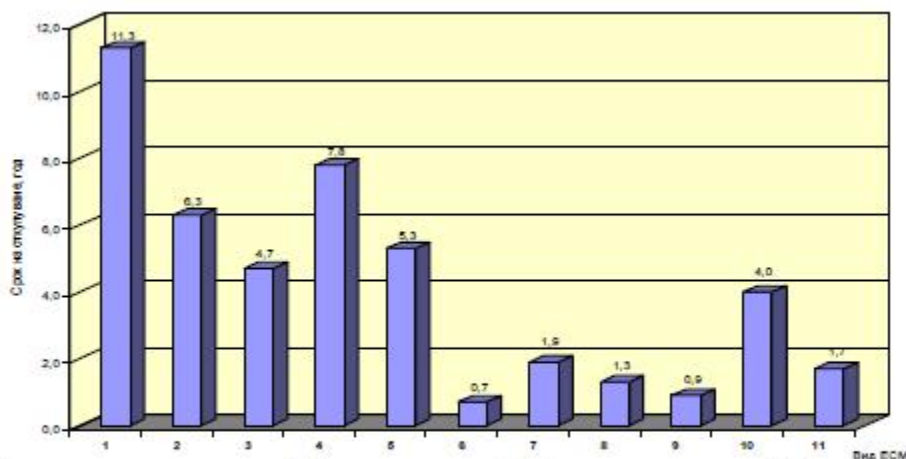
Собствени средства от общинския бюджет

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

9. МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Мерките за повишаване на енергийната ефективност на територията на община Радомир включват основно сгради, общинска собственост, като с приоритет са училищата. Препоръчва се всички сгради на територията на общината, които нямат енергийни обследвания, да им бъдат обследвани, след което, според получените резултати да бъде преценено по кои програми може да се участва за финансиране.

Средните периоди на откупуване за най-често препоръчвани енергоспестяващи мерки са представени на следващата диаграма.

1- Изолация на външни стени; 2- Изолация на под; 3- Изолация на покрив; 4- Подмяна на дограма; 5- ЕСМ по осветление; 6- ЕСМ по абонатни станции; 7- ЕСМ по котелни стопанства; 8- ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; 9- Настройки (вкл. „температура с понижение“); 10- ЕСМ по сградни инсталации; 11- Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.)

За обектите, които имат енергийни обследвания е необходимо да се прецизират и тези, които са със срок на откупуване до 5 години – да се направят постъпки за финансиране от Оперативните програми на Европейския съюз, като се вземат предвид предимствата на ФЕЕВИ като възможност за мостово финансиране.

Мерките, които трябва да предприеме Общината са:

№	МЯРКА
1	Създаване на система за наблюдение и контрол на енергийното потребление в общинския сграден фонд
2	Създаване на Общинска информационна система за енергийна ефективност
3	Създаване на Общински информационен център за ЕЕ
4	Въвеждане на алтернативни системи за отопление
5	Извършване на енергийни обследвания на общинския сграден фонд
6	Енергийно обследване на системата за улично осветление на територията на общината
7	Подмяна и периодична поддръжка на системата за улично осветление

8	Въвеждане на морални и материални стимули за повишаване на ефективността на крайното потребление на енергийни ресурси
9	Осъществяване на мерки за енергийна ефективност чрез реализиране на проекти по различни финансови схеми, фондове и програми
10	Провеждане на периодични обучения на общинските служители, заети в областта на енергийната ефективност
11	Проучване и определяне потенциала на общината за използване на ВЕИ в сгради
12	Изграждане на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници в общински сгради
13	Модернизация и ефективна употреба на енергийни системи в сгради, общинска собственост

10. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Етапите на изпълнение на програмата за енергийната ефективност следва да бъдат съобразени със специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти. Етапите на изпълнение на програмата са:

– *Инвестиционно намерение*

Включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му, както и обследване на енергийна ефективност; С оглед осъществяване на качествено енергийно планиране, общината се нуждае от създаване и поддържане на база данни за енергийната консумация и състояние на обектите, общинска собственост, с която до момента не разполага. Въз основа на събираните и актуализираните данни и информация, е възможно да се правят анализи и оценки. Тази база данни ще даде информация за състоянието на сградния фонд в общината, както и техническа информация за изходното състояние на енергийния сектор преди да започне изпълнението на Програмата за енергийна ефективност.

– *Предварително проучване*

Осъществява се предварително проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление на база на енергийно обследване; Трябва да се установи текущото състояние на дадена сграда енергопотреблението и, както и да се посочат целесъобразни енергоспестяващи мерки.

– *Инвестиционен проект*

Разработва се в зависимост от спецификата и обема на предвидените дейности; За всеки инвестиционен проект се прави оценка като се използват различни методи и показатели, дялящи се на статични и динамични.

– *Подготовка и изпълнение на строителството*

Включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни работи на съответния обект; След идентифицирането на необходимите мерки, които следва да бъдат извършени, за да се повиши енергийна ефективност на даден обект, следва и етапа на строително-монтажните дейности на заложените цели. На този етап се подготвят необходимите документи и се извършва строителството.

– *Мониторинг*

Той установява намалението на енергийното потребление след реализацията на дейностите и мерките по енергийна ефективност се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжка на инсталациите и др.; Ефективният мониторинг изисква изграждането на автоматизирана система за събиране и обобщаване на данни, което може да се осъществява чрез приложение на съвременните информационни и комуникационни технологии. По този начин може да се направят изводи по всяко време и за всеки обект дали средствата за енергоосигуряване се изразходват целесъобразно и дали се спазват нормативните изисквания за поддържане на микроклимата в съответната сграда.

11. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Максимално точното предвиждане за очакваните ефекти от изпълнението на дейностите, мерките и проектите ще даде възможност за цялостна технико–икономическа оценка на програмата за енергийна ефективност на Община Радомир.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на програмата, са следните:

- икономия на топлинна енергия;
- икономия на електрическа енергия;
- икономия на горива;
- намалени емисии парникови газове;
- икономия на финансови средства.

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологичната значимост. Освен това, е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите и мерките се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване ще бъде по-малък, в сравнение с направените изчисления. Допълнителна предпоставка за намаляване на срока на възвръщаемост на инвестициите е и бъдещата възможност за търговия на спестени емисии на парникови газове.

Освен горните практически резултати, изпълнението на програмата за енергийна ефективност ще доведе до:

- опазване на околната среда;
- забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на крайните клиенти от цените на горива и енергии;
- създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.)

и разкриване на нови работни места;

- създаване на конкуренция между основните енергийни доставчици и по-голяма сигурност на доставките;
- подпомагане постигането на устойчиво развитие.

12. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Процесът на наблюдение изпълнението на програмата за енергийна ефективност се осъществява от АУЕР. Съгласно ЗЕЕ, областните и общински администрации имат задължението ежегодно да изпращат попълнени отчети за напредъка по изпълнението на програмата по енергийна ефективност до АУЕР.

Процесът по наблюдение и контрол изисква формулирането на ясни, точни, конкретни, измерими и лесни за отчитане показатели за успешна реализация на Програмата, които да бъдат одобрени от общинската администрация. Примери за такива показатели са посочените по-долу:

- Постигане на формулираните качествени и количествени цели и задачи на програмата;
- Създаване на условия за повторимост и мултиплициране на резултатите от осъществени добри практики от реализираната програма;
- Въздействие на изпълнената програма върху други области, свързани с планирането и развитието на Общината;
- Ефикасност и ефективност на управлението на програмата.

13. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 12, ал. 7 от ЗЕЕ Изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет за изпълнението на дейностите и мерките от програмите по енергийна ефективност. Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в АУЕР не по-късно от 1 март и се публикуват на интернет страниците на съответните държавни и местни органи.

През 2016 г. АУЕР проведе обучение за общините във връзка с разработени нови отчетни форми и начините за тяхното попълване.

14. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общинските програми по енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика в тази област и налага участието на съответните регионални и местни структури. Разработването на програми и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политика за устойчиво развитие. С общинските програми за енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси: да се намалят енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата; да се осигури здравословната среда чрез подобряване на микроклимата; да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятията за енергийна ефективност; енергийната ефективност да стане една от приоритетните общински дейности.

Програмата за енергийна ефективност на Община Радомир 2017 – 2022 г. е стратегически документ с отворен характер. Той може да бъде усъвършенстван, допълван, променян и изменян на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на Общината.

Приета на заседание на Общински съвет – гр. Радомир на 24.10.2017 г., съгласно протокол № 10 от 24.10.2017, Решение № 158.